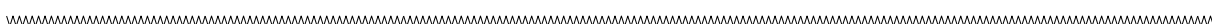

Biblioteket i Älvsbyn med vår Forskarhörna och Forskargrotta. Öppet Hus måndagar 16.30-18.30 samt onsdagar 13.00-15.00.

Nu är det dags!

Måndagen den 18 maj publicerar vi vår nya Hemsida. Du finner den på www.alvsbyforskarna.se

I samband med detta så slutar vi att uppdatera den gamla hemsidan www.byn.panatet.se

Den gamla sidan kommer att finnas kvar under hela 2015 men vi lägger en länk till nya sidan för att slussa över besökarna. Att ta fram en ny hemsida tar en avsevärd tid och för vår del har många ur styrelsen varit engagerade. Nu hoppas vi naturligtvis att alla besökare kommer att gilla den nya Hemsidan och att den blir favoriten för alla våra medlemmar. Redan nu i början av maj har vi haft över 3000 besök vilket visar på att intresset är stort.

Bilder från Älvsbyn med alla byarna och människor som levt och verkat här kommer även fortsättningsvis att vara vårt fokus. En ny typ av bildvisning får ni också bekanta er med och kanske tar det ett tag innan man förstår hur den används på bästa sätt. Av den anledningen kommer vi att ta med en liten kort instruktion hur bildvisningen fungerar.

Ett stort projekt för föreningen har nu fullgjorts och alla vi som arbetat i projektet hoppas att besökarna ska trivas med Hemsidan. Stort tack till alla som medverkat på olika sätt och till Paul Kyllerman på Rawdesigns som ansvarat för design och allt det tekniska.

Carin

Det här är öppningsbilden på nya Hemsidan.

Innehåll:	sidan
Från red.	2
Telefonlista, styrelsen	2
Boupptecknings register	3
Försäljning	3
Agnar Grönlunds skrönor	4
Ingeval-ätten på byn.....	5-7
Laver.....	8-16
Norrbottens historier	17
Åhlen & Holms kopior	18-22
Löner jämförelser	23

Från red.

Hej mina forskarvänner.

I Älvsbyn finns över 50 släktforskare som är medlemmar i Föreningen Dis (= Datorhjälp i släktforskningen). Av dem är c:a hälften medlemmar i Dis-Nord, den lokala föreningen som består av medlemmar från de två nordligaste länen, Norr- och Västerbotten. Dis-Nord hade medlemsmöte den 28 mars på Framnäs Folkhögskola. Vi som var där fick lyssna på Ulf Holmgren som berättade om en fotografs öde. Piteås första fotografer, två kvinnor och deras öden, Clara Lidfeldt och Augusta Risberg. Mycket intressant. Arkivarie Jörgen Andersson från Skellefteå, visade också en del knep angående ArkivDigital och berättade om Nordanå forskarrum. Dis-Nord bjöd på kaffe och kaka.

Tänk så trevlig uppgift jag har..... att få pussla ihop denna tidning. Att det är så trevligt beror ju på Er läsare. I detta nummer har jag glädjen att få lägga in en utredning som Anders Sandström bidragit med. Jag tror att det är många som gläds med mig åt detta material.

Efter årsmötet blev det inga större förändringar i styrelsen, ordinarie ledamöter i styrelsen är samma som tidigare, som ersättare har Monica Jonsson valts istället för Siv Östman som av sagt omval. I valberedningen ställer Dick Öhman upp istället för Tore Lundgren som också valt att avgå. Styrelsens sammansättning se nedan.

Den utlovade redogörelse över boende i Laver finns på sidorna 8 -16.

OBS på nästa sida läs om registret över bouppteckningar som våra duktiga medarbetare Gerd och Tore gjort, ett mycket värdefullt material.

*Vi hörs
Gun*

Styrelsens sammansättning efter årsmötet:

Ordf. Carin Blom	Tel: 0929- 559 20
Vice ordf. Åke Engman	Tel: 070-604 24 90
Kassör. Catharina Berggren	Tel: 0929- 122 74
Sekr. Inger Torgersson	Tel: 0929- 559 53
Ledam. Britt Norman	Tel: 0929- 559 69
Ledam. Ann-Sofie Öberg	Tel: 0929- 551 42
Ledam. Roland Sundberg	Tel: 0929- 128 78
Ers. Tomas Granström	Tel: 0929- 128 22
Ers. Håkan Nygren	Tel: 0929- 200 14
Ers. Gun Jonsson	Tel: 070-320 77 56
Ers. Monica Jonsson	Tel: 070-221 02 94
Ers. Kerstin Strömgen	Tel: 0929- 102 50
Revisor. Runo Bergqvist	Tel: 0929- 108 94
Rev.ers. Bo Öhlund	Tel: 0929- 554 40
Valberedning:	
Dick Öhman	Tel: 0929- 126 14
Helena Stenberg	Tel: 0929- 610 31
Lena Jonsson	Tel: 0929- 558 90

Gravstensinventeringen fortsätter

Sedan 1970-talet pågår i Sverige en inventering av gravar. Numera sker det i Sveriges Släktforskarförbunds regi. Gravstenar och gravprydnader är ett viktigt kulturarv. Vi vill därför bevara något till kommande generationer. Älvsbyns Forskarförening arbetar med att inventera gravstenarna. Det gör vi genom att ta bilder av gravstenarna och matar in bilderna, samt uppgift om vilka som vilar i gravarna, i ett centralt register. Vi samarbetar med Älvsby församling och använder den förteckning över gravplatserna som vi fått. Vill du söka i registret kan du använda denna länk.

www.genealogi.se/gravproj/Gravsoklist

Intresserad av att läsa bouppteckningar?

Förutom kyrkböckerna är bouppteckningar en viktig källa för släktforskare. Bouppteckningen börjar med att man skriver vem bouppteckningen är efter och vilka som är arvingar. Här får man släktskapet bekräftat. Sedan följer en detaljerad uppräknings av vad dödsboet innehåller och den slutliga behållningen. Företaget Arkivdigital har fotograferat många avskrifter av bouppteckningar, som man nu kan läsa i respektive Häradsrätts Småprotokoll. En del avskrifter återfinns även hos Riksarkivet, SVAR. Originalen till bouppteckningen behövs av arvingarna.

Älvsby tingslag bildades år 1892 genom utbrytning ur Piteå tingslag. År 1927 slogs tingslaget ihop med Piteå tingslag för att bilda Piteå och Älvsby tingslag.

Det som nu finns tillgängligt på Internet genom Arkivdigital och Riksarkivet SVAR, när det gäller Älvsby tingslags häradsrätt, är bouppteckningar för åren 1892–1920. Register har upprättats och finns tillgängligt i vår forskarhörna och även på hemsidan. Registret finns sorterat både efter namn och efter ort.

Gerd och Tore.

Försäljning:

Gamla hantverk i Älvsbybygden I och II samt Älvsby Kyrkstad

PDF-filer av tre häften om Älvsbybygden som inte finns i nytryck längre. Ursprungligen utgiven av Älvsby Hembygdsförening samt Kyrkstadgruppen, mellan 1996-1999.

Barberare & Herrfrisörer, Barnmorskor, Damfrisörer, Murare, Skomakare, Smeder, Sotare, Stenarbetare, Sömmerskor, Urmakare, Bagare, Båtbyggare, Glasmästare, Kopparslagare, Målare, Skräddare, Slaktare, Snickare och Vulkare.

Verksamma under 1900-talet.

PDF-filerna ligger på ett USB-minne.

Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post
gunjons@telia.com
eller tel 070-320 77 56

Dödsannonser och Inbjudningar till Begravningar

Vår senaste utgåva av kopierade Dödsannonser och Inbjudningar till begravingar fram till 1970, insamlade från privatpersoner. Mappen innehåller 2469 dokument, varav ca 385 inbjudningar till begravingar och resten dödsannonser på avlidna Älvsbybor. Den äldsta annonsen är från 1881.

Annonserna ligger på ett USB-minne. Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via
e-post britt.norman@telia.com
eller fia.oberg@alvsbyn.com

Byar i södra Älvsbyn

Älvsbyns Forskarförenings bok om Byar i södra Älvsbyn. Historik över byarna Nygård, Högheden, Nydal, Bränna, Småträsk, Tvärsel, Snårbäcksliden och Kälsberg. Utgiven 2011. Priset är 300 kr och för postförsändelse tillkommer 60 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com eller
tel: 070-320 77 56.

Än finns det kvar historier som ej publicerats i Byabladet från
Agnar Grönlunds ”Skrönor och berättelser”.

Här kommer två till.

Räkenskaper

Det var en gång en bonde i Korsträskbyn, vi kan kalla honom Andersson, som var känd för att vara smått förmögen och samtidigt dålig på att räkna. En helg bad han sin svåger från Visträsk komma ner och hjälpa till att räkna samman förmögenheten. I förväg hade Andersson delat upp pengarna i två lika delar som han stoppade i två strumpor som han hängde på kallvinden. Andersson tänkte att om svågern fick räkna ut hur mycket pengar han hade i en strumpa, så behövde han själv bara dubblera summan för att få veta hur mycket han ägde utan annat vittne än han själv. Svågern räknade och kom fram till att Andersson hade sextontusen (16000) kronor i strumpan. I samma ögonblick kom bondens hustru in från ladugården. Då hon fick se pengarna utbrast hon. Men kära Andersson du har ju en strumpa till på vinden med lika mycket pengar i. Bonden rusade upp och fällde hustrun med en riktig råsop, i ilskan över att hon avslöjat hans hemlighet.

Räkningen

Olof Petter Johansson-Viklund allmänt kallad Nattbergs Oll, född den 31/12 1835, ägare till hemmanet Nattberg. Dessutom hade han affär och gästgiveri i det stora boningshuset. Dom flesta kunderna handlade på kredit, då tillgången på kontanta medel var skral. När affärerna var klara skrev man upp skulden på papperslappar. Problemet i Nattberget var att Olof inte kunde skriva. Istället ritade han av varorna som kunden hade köpt.

En dag kom en bonde till Nattberget för att göra sig skuldfri. I affären fanns bara Olofs lagvigda hustru Anna Magdalena Olofsdotter. Hon hittade räkningen, men kunde inte tyda kråkfötterna som fanns på den. Frun bad kunden vänta en stund och sökte upp Oll för att få veta vad bonden skulle betala för. Olof tittade en stund på papperslappen och sa sedan. Jag ser en rund ring och om du hittar en fyrkant i den så är det en slipsten, annars är det en ost.

På tal om slipsten.....

Minns ni hur en slipsten ska dras?

Många har säkert varit med om att dra slipsten när lien eller yxan skulle vässas.

Ingeval-ätten på Byn

I Älvsbyn fanns under flera hundra år en släkt som härstammade från en man med det ovanliga namnet Ingeval. Vi vet inget mer om honom än att han hade sonen Per Ingevalsson, endast omtalad i 1539 års bågskattelängd och som då torde ha varit en gammal man född någon gång på 1400-talet. Således måste stamfadern Ingeval helt ha tillhört detta århundrade.

Namnet Ingeval är mycket ovanligt i norra Sverige och Finland och i Bengt Audéns bok om ”Bottniska personnamn”, återfinner vi det endast fem gånger som personnamn och fem gånger som patronymikon (fadersnamn) i hela Västerbotten vid mitten av 1500-talet. De vanligaste namnen är i stället Anders, Erik, Jon, Jöns, Lars, Nils, Olof och Per.

1543 års jordebok

När vi så i 1543 års jordebok möter Olof och Ingeval Persson på Byn, kan vi vara tämligen säkra på att de båda är bröder och söner till ovan nämnde Per Ingevalsson. Detta i synnerhet som Olof Persson (n 1543-73) efterträder den sistnämnde, medan Ingeval Persson (n 1539-67) troligen fått överta en del av faderns hemman eller upptagit ett nybruk några år tidigare. Utifrån den skatt dessa två erlägger synes Olofs hemman, som är skattlagt för 82 penningar, vara mer än dubbelt så stort som Ingevals, vilket bara är skattlagt för 38 penningar.

Vid samma tid finns även ett annat brödrapar på Byn, nämligen Björn och Per Olsson, vilka troligen rakt av delat på ett äldre hemman, eftersom de brukar nästan identiskt stora hemman. Byn största hemman innehas dock av Erik Person i ”Öffwerbyn” eller ”Gerebyn”, som den också kallas, med en skatt på hela 86 penningar.

Älvsborgs lösen 1571

Vid taxeringen till Älvsborg lösen år 1571 är Olof Persson ännu i livet, medan Mats Ingevalsson (n 1568-97) övertagit Ingeval Perssons hemman. Vi finner då följande lösa egendom hos dessa två:

Olof Persson – 1 lp koppar, 6 kor, 2 kvigor, 1 kalv, 8 får, 6 getter, 3 svin samt 1 häst för 10 mark = 106 mark 7 öre

Mats Ingevalsson - 5 lod silver, 2 lp koppar, ½ lp tenn, 9 kor, 4 kvigor, 3 kalvar, 12 får, 9 getter och 3 svin samt 1 häst för 10 mark = 203 mark 6 öre

Medelvärdet av det samlade lösöret bland Älvsbybygdens 17 bönder uppgick till 102 mark per person, att jämföra med 142 mark i Piteå socken och 168 mark i Luleå socken. Medeltalet kor per bonde uppgick i Älvsbybygden till 5,7 kor, medan det i Piteå socken uppgick till 6 kor och i Luleå socken till 6,5 kor. Förmögenheten varierade dock kraftigt i de gamla kustbyarna, där vi finner några av landets rikaste bönder, medan det var fattigare i inlandet. Således får vi i Älvsbyn med omnejd intrycket av en bygd i vardande, ett nybyggarland.

Kort efter Älvsborgs lösens utgörande efterträdes Olof Persson av sonen Michel Olofsson (n 1574-1610), vilken därmed var kusin till Mats Ingevalsson. De hemman dessa två brukade kom sedan vid 1600-talets slut att erhålla jordeboksnummer 5 respektive 4.

Bygdens svåraste tid

Bygdens svåraste tid inföll sannolikt under 1600-talets första hälft, med upprepade missväxtperioder och därpå följande hungersnöd samt ständiga krig. Redan 1601 års hjälpgärdsuppborsslängd uppvisar ett lågt antal kor samt få fullbesuttna hemman. Andelen halva och tredjedelshemman har ökat markant.

Särskilt svåra skördeår blev 1614 och 1615, då såväl hö- som kornskörden slog fel i hela Västerbotten. Även under åren 1633-35, 1638 och 1641 drabbades länet av svår missväxt. Dessutom låg Sverige nästan ständigt i krig fram till Westfaliska freden år 1648.

Landsbokhållaren Per Eriksson i Västerbotten skriver i december 1634 till myndigheterna i Stockholm, att skörden slagit helt fel och boskapen hade man varit tvungen att förtära. Detta hade resulterat i att många övergett sina hemman och dragit söderut för att tigga. De som var kvar hade ingen annan föda än ”halm, hö och gräsrötter, ja det Gud bättre, det som ändå vederstyggligare är att omskriva”.

En unik inblick av läget i landet ger taxeringen till Älvsborgs andra lösen åren 1613-18, då Sverige hade att utgöra 1 miljon riksdaler för att återlösa fästningen en andra gång från danskarna. Därvid hade varje hushåll att utgöra 12 mark per år och i Älvsbybygden var det endast Anders Silfuastsson på Överbyn och Per Michelsson på Ytterbyn som utgjorde full summa under perioden. Bland övriga bönder i bygden var läget katastrofalt. Som exempel kan nämnas Per Eriksson i Visträsk, en gammal landsknekt som ”legat i blodstoten” och därav dött, vars hustru saknade kor och gick runt tiggande. I Ytterbyn hade knekten Ingeval Larsson som varit ”tvenne gånger till Waxholm” intet utgjort och i Manjärv angavs Staffan Andersson vara en utfattig man utan kor och förmåga att betala.

Släktens fortsatta öden

Även den andra hälften av 1600-talet präglades av krig och missväxt. Särskilt svåra år synes tiden för Danska kriget 1675-79 samt missväxt under åren 1674-75 och 1695-97 ha varit. Under dessa år steg dödstalen till oanade höjder i Piteå socken. Dessutom bortskar vårfloden ungefär 1/10-del av Byns åkerjord någon gång omkr år 1660. En ansevärd förlust för ett samhälle som redan levde på marginalen.

På Byn nr 5 hade Michel Olsson nu efterträtts av sina söner Per Michelsson (n 1602-32) och Ingeval Michelsson (n 1626-28) som delat hemmanet. Den förstnämnde efterträdes först av dottern Brita Persdotter (n 1635-40) och sedan av sonen Jöns Persson (n 1642-86) samt därefter av dennes bror Anders Persson (n 1689-95). År 1701 ligger slutligen hemmanet öde, sannolikt ett resultat av 1690-talets svagår. På Byn nr 1 efterträddes Ingeval Michelsson o h h Karin av sonen Olof Ingevalsson (n 1632-85), vilken när han dör den 20/6 1685 efterträdes av sonen Ingeval Olsson (n 1686-1709).

På Byn nr 4 har Mats Ingevalsson också efterträtts av sina söner Lars Matsson (n 1598-1627) och Per Matsson (n 1601-27) som också delat hemmanet. Lars efterträdes först av sonen Mats Larsson (n 1628-60) och sedan dennes son Per Matsson (n 1667-80). Slutligen finner vi Lars Persson (n 1686-99) på hemmanet innan det ligger öde år 1701. På Byn nr 2 efterträdes Per Matsson under en tid av Olof Larsson (n 1627-36), som möjligen är måg eller brorson till Per, som sedan följs av Mats Olofsson (n 1637-80) o h h Sara (n 1686-89). Vid roteringen år 1695 finner vi en Olof Karlsson på hemmanet.

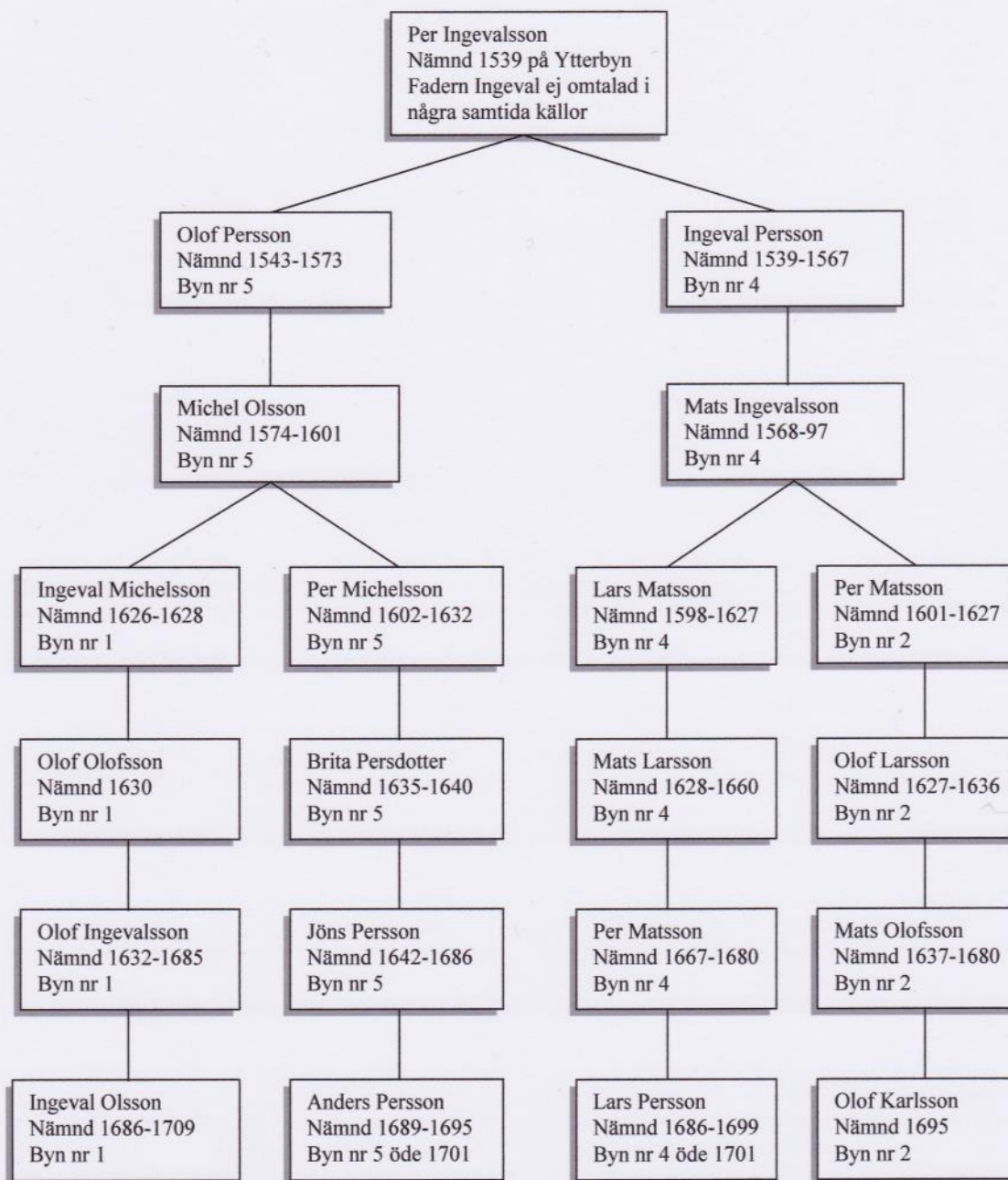
Epilog

Således finner vi vid sekelskiftet år 1700 åtminstone en Ingeval-ättling på Byn nr 1 i form av Ingeval Olsson (f 1686 d 1709). Huruvida Olof Karlsson o h h på Byn 2 stod i något släktskapsförhållande till tidigare ägare vet jag ej. Däremot vet vi att såväl nr 4 som nr 5 låg öde vid denna tid och under lång tid framöver.

Kanske finns det ännu ättlingar kvar i Älvsbybygden till denne förste Ingeval på Byn? I så fall har de hemorts rätt i bygden sedan mer än 500 år!

Anders Sandström

Ingeval-ätten på Byn

Anders Sandström

Påskan 2015

Laver.

Med Karin Stenbergs berättelse följde en lista med en del namn på boende i Laver, jag började med att kolla upp den men övergick till att gå in på Svar och husförhörslängderna från 1928-1943.

Förutom Laver så finns det i husförhörslängderna även Lill-Laver, Laverträsk, Lill-Laverträsk och Luspenoive eller Stor-Laver. Man kan undra om den stora inflyttningen vållade problem för folkbokföringen? Jag har då haft problem att hitta, det har flytta mellan sidorna lite hit och dit. Sen jag trodde mej ha skrivit av alla sidorna har jag hittat ytterligare fler personer som bott och jobbat i Laver.

Jag har skrivit av från husförhörslängderna och skrivit det i Excel-programmet, men det blir för omfattande att skriva det i Byabladet. Därför har jag sparat det i en PDF-fil, så ni som är intresserade kan skriva till mej så skickar jag den till er.

PDF-filen är sökbar på efternamn. Självklart finns en utskrift i forskarhörnan som går att låna hem.

OBS! det är ju en andrahandsuppgift, det är svårt att tyda skriften i husförhörslängderna ibland. När jag forskar i min egen släkt, går jag ju mellan födelseboken till husförhörslängderna och dödboken, är det otydligt i någon bok så kanske det är tydligare skrivet i den andra. På så sätt kommer man ju oftast fram till vad som är rätt. När det gäller boende i Laver har jag inte haft den tid som fodrats för att kolla upp i andra böcker. Ta det för en andra hands uppgift och gå själv in och kolla om det verkar tveksamt.

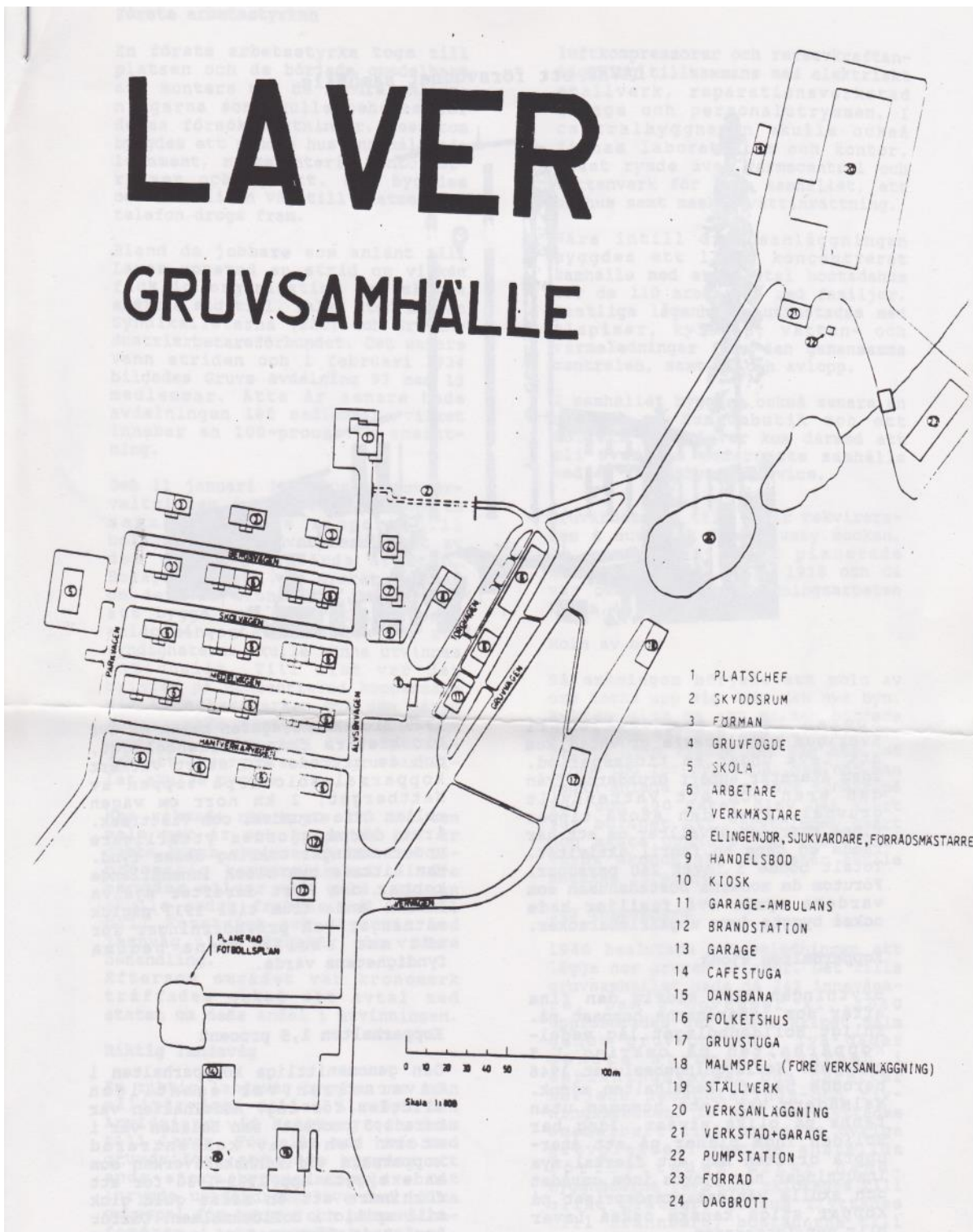
Har samlat lite annat material från Laver tiden, tidnings artiklar och foton.

I boken Laver som Eva Alerby skrivit finns en bra beskrivning av samhället Laver och dess uppbyggnad. Många bra bilder från Laver-tiden finns också med. Huvuddragen i boken handlar om den moderna skolan som blev till där, eftersom det ursprungliga arbetet var en uppsats på 10 poäng. Titeln på uppsaten var "Laverskolan-en patriarkalisk kvarleva i en kapitalistisk era." På sidan 27 i nämnda bok står det att själva uppbyggandet av samhället startade sommaren 1936 och redan i december började familjerna att flytta in. På samma sida står också att samhället var hierarkiskt uppbyggt med gruvingenjören i en stor villa högst upp på vägen mot bergets topp, därefter i fallande ordning: gruvfogdens, verkmästarnas, basarnas och arbetarnas hus.

Storlek och fördelning av bostäderna såg ut på följande sätt: 12 st fyr-familjs arbetarbostäder, varav 7 st om vardera ett större rum, sovalkov och kök, samt 5 st hus bestående av 2 st lägenheter om två rum och kök samt 2 lägenheter om ett rum och kök. För ogifta arbetare eller de som hade fast bostad på annan ort fanns tre bostäder om sammanlagt 40 rum med en å två man placerade i varje rum. Vidare byggdes 4 st tvåfamiljs förmansbostäder, en gruvfogde- och en verkmästarbostad, en tvåfamiljs tjänstemannabostad och en platschefsbostad där alltså gruvingenjören bodde.

Bilden på nästa sida har tidigare varit med i Byabladet, men jag bifogar den ändå, den visar just hur samhället var uppbyggt.

Gun

En kopia från tidningen **SE** Nr 31 år 1947.

Obs priset 40 öre.

Artikeln har Gunnar Olovsson bidragit med.

se
31 juli—6 aug.

**3 MILJ. SVENSKAR
KAN INTE SIMMA,**
men lilla Marianne Wällgård i Karlskoga
tillhör inte längre den kategorien. Hon
är snart fullfjädrad simmerska. Axel Roos
från Borås är hennes lärare. — Repor-
tage i detta nummer.
(SE-foto: Ragnar Tilander)

Nr **31** 1947 **NYHETSTIDNINGEN I BILD** **PRIS 40 ÖRE**
i Danmark 80 Øre
och Norge 70 öre

aug

LAVER SER UT SOM OM EN TROMB ELLER EN BOMBESKADER GATT FÖRÖDANDE FRAM ÖVER DET EN GANG BLOMSTRANDE SAMHÄLLET

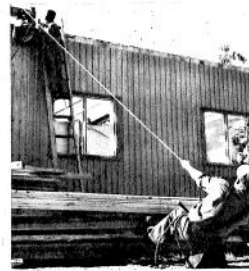
Sigfrid Hedström från Horlax och bröderna Kurt och Stellan Fahnan ästadkommer den värsta förödelisen.

Sedan värmokare och elektriker plockat bort ledningar kommer »trägnarna» med el-drivna specialsågar...

...som sågar upp husen i sektioner, vilka lastas på bilar och transporteras som »monteringsfärdiga»...

...trähus till Boliden-bolagets övriga gruvssamhället. Det är företrädesvis Laisvall som får de gamla husen.

GRUVSTADEN LAVER – född 1937, död 1947

SE-reportage: Tore Persson

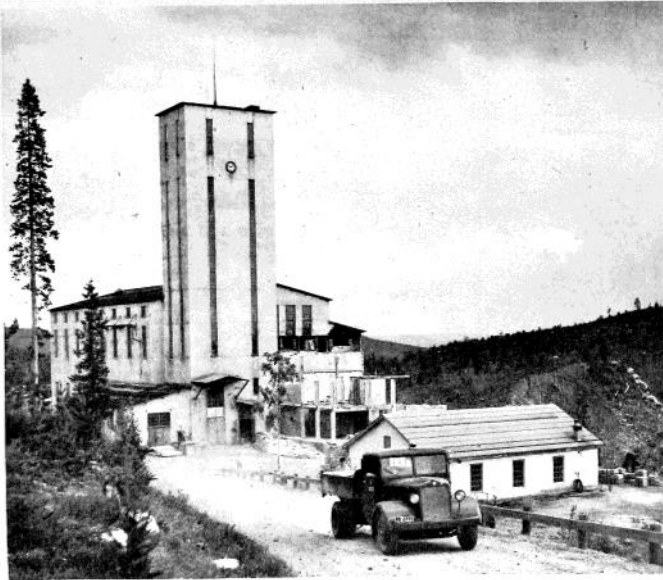
Gruvsamhället Laver i Norrbotten är dött. Gamarna har redan börjat hacka på aset, skulle man drastiskt kunna uttrycka sig. Efter 10 år har Europas modernaste samhällen dömts att försvinna och om några år skall man ha svårt för att finna tecken på att en ändamålsenlig bebyggelse och en rationellt inrättad industri någonsin legat på Gräbergets sluttning.

När man inom Bolidenbolaget kalkylerade med brytning av malmfyndigheten i Laver, gjorde man sig visserligen inte skyldig till någon större optimism. Omkring 10 år skulle malmen räcka enligt den officiella kalkylen, men bakom siffrorna låg en förhoppning om att malmkroppen skulle visa sig ha större utbredning än man genom elektriska mätningar och diamantborrning kunnat fastställa. »Den stora malmen» har man sökt på alla upptänkliga sätt och med aldrig svikande energi. Men förhoppningarna kom på skam. Lavergruvan blev inte äldre än 10 år.

I november 1946 började demonteringen av industrialanläggningar och bebyggelse i Laver. Den beräknas vara slutförd i september i år. Svetslagorna fräser, sågar raspar och det knekar och knakar när rivningsarbetarna tar i med »kofoten». Rivningen går med fart. Allt användbart material skall nyttjas i andra gruvssamhället, främst Laisvall i Arjeplogs socken. De få arbetare som finns kvar ser med bekymrade ansikten på vandaliseringen — trots allt har de trivts i Laver. Och för övrigt så är det alltid med ett visst obehag man bryter upp mot tämligen okända förhållanden.

Lavers korta historia är snart berättad. Fyndigheten upptäcktes av blocketare J. E. Dahiberg, som hittade ett kopparmalmblock på det 450 meter höga Natberget c:a 2 km. norr om vägen mellan Övre Grundsel och Visträsk i Älvsby socken. Fyndet blev upphov till ett omfattande prospekteringsarbete och 1931 var det centrala malmområdet övermätt. Diamantborrningar fort-

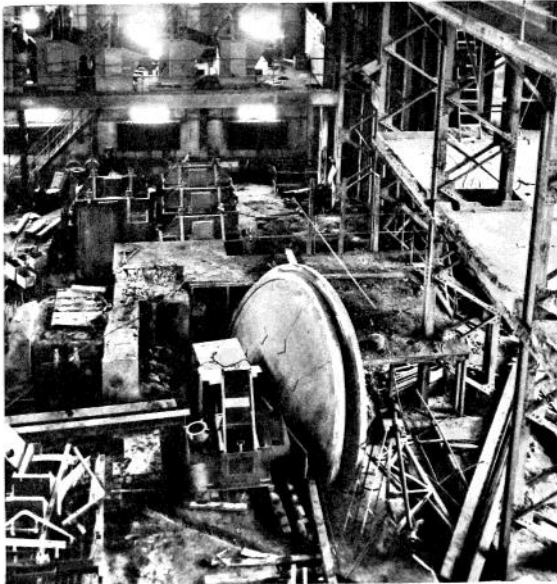
(FORTS. NÄSTA SIDA.)

Denna Laver-byggnad är unik inom Boliden-bolaget så till vida att den innehöll alla behövliga utrymmen för gruvdriften — uppfordringslag med bergs- och personspel, krossverk, kul-kvarn, anrikningsverk, kompressorer, el-verk, personalrum, kontor, laboratorium m. m., m. m.

Anrikningsverket monteras ner. Här har en tung maskindel lossats från sitt fundament och lyftes med travers för transport till annan gruva. Montör Karl Lunberg leder arbetet.

Så här ser det ut i stora maskinhallen just nu — en kuslig anblick för en tekniker! Krossar och anrikningsverk går sin förintelse till mötes, och det förr så välnärddade verket företar nu en bild av fullständigt kaos och virrvarr.

En del av stora huvudbyggnaden utgjordes av kontor. Tegel, rör, järnbalkar, sanitetsanläggningar — allt som kan användas på nytt tar man noga vara på för att transportera det till andra av bolagets anläggningsplatser i landet.

satte till mitten av 1933. Först 1936 beslöt sig dock bolagsledningen för att sätta i gång brytningen i Laver och det blev en intensiv byggnadstid, vilken efter 18 månader givit sådant resultat att anrikning av malm kunde börja. Det var bristen på koncentrerad kopparmalm vid Rönnskärsverken och de därav förorsakade förlusterna av bolidenmalms gulddinnehåll, som avgjorde.

I Laver skulle man kunna bryta omkring 150,000 ton malm per år och anrikningen skulle ge 10,200 ton kopparsilig per år med 25 % koppar, 440 g/t silver och 4,4 g/t guld. Den erforderliga arbetsstyrkan uppskattades till 110 man.

Uppgårelsen med staten om dess andel i fyndigheten skedde. Avtal slöts med Vattenfallsstyrelsen om leverans av kraft från Porjus och en riktig landsväg byggdes 14 km. till militärvägen vid Nattberg. Den industriella anlägg-

ningen byggdes i en enda byggnadskropp, vari inrymdes alla för driften nödvändiga lokaler från gruvlave till kontor. Närmaste bebyggelse, varifrån arbetskraft kunde påräknas låg på två mils avstånd och man måste därför uppföra bostäder för hela arbetsstyrkan.

Hela samhället planerades på en gång. Dess storlek var fixerad och man kunde därför bygga ett verkligt idealsamhälle. Uppvärmningen av alla byggnader skedde från en gemensam värmecentral. Alla kök försågs med elektrisk spis, kylskåp, rostfri diskbänk och i övrigt modern utrustning. Folkskolestyrelsen i Älvsbyn uppförde en utmärkt skola. Konsum byggde en butiksfastighet, vägar och ledningar av olika slag kom till samtidigt. En nybildad Folketshusförening byggde ett stort och trevligt Folkets Hus med sällskapsrum.

Den 7 februari 1938 började anrikningen av den malm som upptagits vid

Fisket kring Laver var betydande, och det påstås att det inte fanns en »firre» som inte kände till förråds-mästare Fyrvålls utseende!

Tidskontrollen var bland det sista som gick. Elektriker Henning Jansson har »gjort köll» men det är ingen kö vid kontrolluret.

Köken var Laver-husmöd-rarnas stolthet, och fru Edla Nilsson hade i likhet med alla andra el-spis, kylskåp, rostfritt och rostfri plåt.

Kontorist Ragnar Nilsson får använda arbetstiden att packa ihop kontoret och fritiden för sina egna pinaler. Han flyttar till Laisvall.

Ända sedan Laver kom till för tio år sedan har Holger Olofsson arbetat där. Här bär han bort ett av kontorets moderna stålskåp.

Även i den vackra skolan i Laver är det uppbrottsstämning. Barnantalef mnskans succesivt eftersom familjerna ger sig iväg. Från att ha haft tretton elever har smdskolans lärarinna, Vendla Viklund, nu blott åtta stycken kvar.

Att flytta är aldrig roligt, men det känns dubbelt smärtsamt när man vet att även huset där man bott och varit lycklig skall skatta åt förgångelsen. Kontorist Ragnar Nilsson får packningshjälp av dottern Marianne.

Samhällets enda vedspis var inrymd i skolköket i den moderna skolan, och där får nu alla kvarvarande husmödrar samsas i kollektivhushåll. Fru Magda Johansson och hennes två döttrar på väg till köket med middagsmaten.

Unghälsbostäderna och en del andra bostadshus står fortfarande kvar, men den lätliga trafiken mellan verksbyggnaden och samhället har tunnat av. Laver ser ödstigt ut och tunga moan vilar över den f. d. gruvplatsen...

provdriften och sedan dess har det arbetats intensivt i Laver. Fyndigheten fick en mycket stor betydelse, när det andra världskriget kom. Av lavernalmen har i Rönnskär utvunnits omkring 16,000 ton elektrolytkoppar, ett icke förväntligt tillskott till vår kopparförsörjning.

För bygden och dess befolkning har givetvis gruvbrytningen i Laver haft stor ekonomisk betydelse. Icke mindre än 3,1 miljoner arbetstimmar har utförts på platsen åren 1934—1946 och omkring 6,7 miljoner kronor har utbetalats i löner. Därtill kan läggas betydande belopp för malmtransporten med lastbil och tåg, kraftleveranser, förbrukningsmaterial, livsmedel m. m.

Bland arbetarna är den uppfattningen allmänt utbredd, att »så bra som vi haft det i Laver kommer vi aldrig att få det på något annat ställe! De talar

om »Laver-andan», en anda som fick uttryck i samarbetsvilja och ett sunt förhållande mellan ledning och arbetare. Med till buds stående medel gjorde alla vad som kunde göras för att livet i det isolerade gruvsamhället skulle bli så trevligt som möjligt, och det lyckades dem att åstadkomma något ovanligt gott i den vägen.

Idrott och friluftsliv har varit en stor beståndsdel i laverbornas fritidssystem. De orörda markerna runt om samhället har inbjudit därtill. I vattendrag och sjöar nappade fisken som ingen annanstans och skogen vimmelade av vilt. Det skall inte dröja många år förrän harpaltarna sprätter iväg över tuvorna på den mark, där en gång Laver låg och under vilken en av de mest intensiva gruvbrytningarna i Bolidenbolagets historia försiggick.

Laver under uppbyggnad. Bildens ägare Margaretha Johansson

*Laver år c:a 1938 Från vänster
Hilding Wikström, Göta Wikström,
Foto taget av Folke Nygren*

*Ester Nygren född Lundman,
Ägare till fotot: Håkan Nygren*

Från Laver. Text på baksidan av kortet : En välkänd person i Laver. Gruvarbetaren Gustav Amundsson även kallad "Stripa". Han var från en ort i Västermanland som heter Stripa, ett gammalt gruvsamhälle."

Gruvarbetare
Gustaf Edvin Amundsson
född 1906-07-28. Stripa.
I Sveriges dödbok 1901-2013,
Där står det att han avled 1986-04-02 i Södra Sandträsk,
Glommerträsk.
Där står han även skriven på CD-skivorna Sveriges Befolkning 1970 och 1980.

Bild från Byakistan.

Gick vilse i skogen, hittades ihjälfrusen.

Meddelande har ingått om ett tragiskt och dunkelt dödsfall i Laver, där en 27-årig arbetare vid gruvan, Karl William Södersten, dukt under efter att ha gått vilse i skogen.

Södersten hade efter en fest söndagen den 28 febr. begivit sig hem till den bostad han innehade i Laver och lär enligt vad man iakttagit ha varit något påverkad. Enär Södersten har sitt hem i Visträsk och man förmodade att han efter besöket i sin bostad i gruvsamhället återvänt till hemmet, hade man ingen anledning att göra efterforskningar efter honom då han inte hördes av. Till yttermera visso hade han friskift på måndagen. Först sedan han ej avhört under hela tisdagen förstod man att något galet hade inträffat. Skallgång företogs och dagen efteråt, onsdag, fann man Södersten ihjälfrusen omkring en km. från Laver. Förmodligen hade han efter att ha lämnat vägen gått vilse och en stund irrat omkring i skogen innan kolden och mörkret besegrat honom.

Enligt dödboken var Karl William Södersten född den 25 maj 1915 i Älvsby församling och avled den 28 februari 1943 i Laver. Olyckshändelse, förfrysning. Han var ogift.

Urklippets ägare Olov Skoglund och är från NorrbottensKuriren 1943

**Har Ni gamla intressanta bilder?
Kom med dem, så får vi låna och skanna in dem!**
Gör ett besök i vår *Forskarhörna*,
vi behöver Din hjälp med att identifiera bilder!
Bilderna finns också på vår hemsida.
www.alvsbyforskarna.se

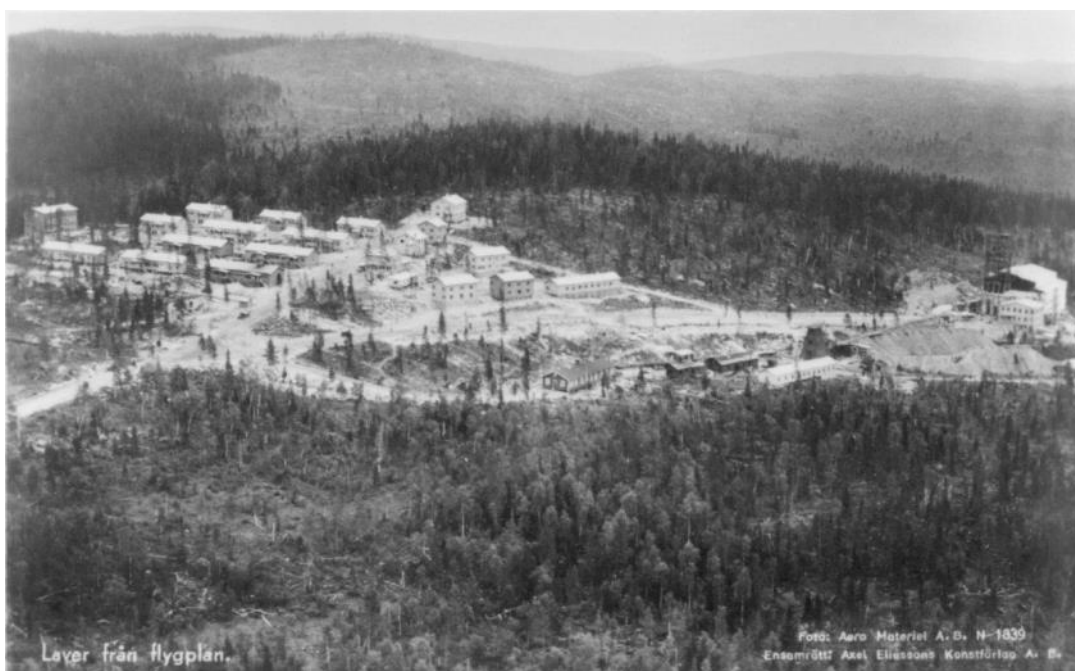
Skolkort från Laver 1937.

1.Åke Fridström. 2..... 3.....4..... 5.....
6.Birgit Bergstrand. 7.Ellen Fyrpil 8..... 9.
Teresia Lundgren, lärarinna (1904-1993) 10.Sixten Lidström. 11.....
12.Agda Kantin. 13.Gerda Bergkvist. 14..... 15.....
16..... 17..... 18.Elvy Karlsson. 19.Maja Olofsson gift Öberg
20..... 21.Olof Bergstrand. 22.Birger Jansson.

Bildens ägare Olof Bergstrand.

Folkskolläraren Åke Fridström född 1908-11-30 i Högbo Gävleborgs län gift 1939-07-17

OBS *Meddela föreningen om ni vet namnet på någon fler. Tack!*

Flygbild över Laver

Kortets ägare Erik Skoglund

VAR IT RÄDD!

Pitegubben H. i S. var känd för att lätt bli tvärarg, och han kunde när sinnet rann på, komma med dräpande och lustiga repliker. En gång hade han råkat i gräl med en person som vi kalla L. Ordväxlingen blev hetsig och plötsligt gick gubben H. tätt in på den andre, vit i ansiktet av ilska. L. gjorde väl någon rörelse som för att dra sig undan, och då utbrast gubben H:

— Var it rädd, du val lik dripi!
(Var inte rädd, du blir i alla fall dräpt!)

JAKTHISTORIA

I ett jaktsällskap befann sig en pitebo. En tjäder slog ned i ett träd framför honom. Han siktade noggrant och sköt, — men bom. Då vände han sig mot närmaste jaktkamrat med en min som om han hade varit med om något mycket otroligt och utbrast:

— Tänk ändå att kula kund träng sej förbi.

KONVERSATION I FLOTTNINGSKOJAN

Det hände sig i Älvsby glesbebyggda skogstrakter att hemmansägaren B. skulle skida till sin granne, som bodde 2—3 mil bortöver skogen. Hunnen ett stycke upptäckte han till sin häpnad att rök ringlade upp från en övergiven flottningskoja. Han beslöt att undersöka vem som inkräktat. Väl framme upptäckte han en bekant (på landet är alla mer eller mindre bekanta) som hade tänt en brasa och var i färd med att koka kaffe. I väntan på kaffet hade han gripit sig an med torrskaffningen. Vid åsynen av bekantingen utbrast hemmansägaren:

— Gu förbarme seg, djäre du som sett å törrmöul, så hä står mjööldamme djenom oura! (Oura, öronen.)

—BRÖJ DÄ ET..

BRY DIG INTE!

— Neutral, vo jär hä?
— Neutral, hä jär desamma som broi-dä-et.

TRE VIKTIGA TING

På ett lantbruksmöte bad en gubbe om ordet och yttrade:
— För att få nanting bårta jäola, så böhöfs e fleit'n, å neit'n, å schit'n.
(För att få någonting av jorden behövs flit, nit och skit.)

LEDDE EN KO

— Jer du e stan e dag? Ha du gått heit?
— Nää.
— Ha du tjort?
— Nää.
— Ha du fårt vä än Rokas?
— Nää.
— Män vure guss namen ha du kume heit?
— I ha lätt än kão.

Vi har fått en bok som gåva av Jonas Berglund som tillhört hans farfar

Karl H Berglund Visträsk. Boken heter "De bästa Norrbottens historierna".

Redigering Yngve Åström

Illustratör Christian Hedlund.

Boken är utgiven 1959 av Luleå bokförlag.

Vi kommer att plocka in lite historier därifrån när det passar.

Boken har 195 sidor så det räcker ett tag framöver.

FÖRSTÄNDETS TILLVÄXT

Den gamle älvsbybonden berättade för sin son Hugo om hur de olika familjerna i deras umgängeskrets var släkt med varann. Sonen som besvärades av en viss trånghet i roten, hade svårt att följa med i fars släktutläggningar och gjorde en del dumma kommentarer. Far blev uttråkad, arg och utbrast:
— Verkeligen Hugo, taa och doopp skåln (huvudet) i e kålvattoämbar o lätn schwäl ut nalta!

NOG STOR

Den för sin slagfärdighet kände hemmansägaren och riksdagsmannen B. från pitebygden köpte sig en ny häst. Hans granne L. kom för att se dragaren och följande samtal utspann sig:

B: — Wo töck do om hästn?
L: — Ja bra, men han jär så litn.
B: — Nää, he jär fullt ine stjinne.
L: — Ja, men stjinne jär så lite.
B: — Nää, hä nå krögom hela hästn.
(Stjinne, skinet; krögom, runt om.)

TIMMERTJUVEN

En gammal soldat i Älvsbyn hade stulit skog, något som inte var så ovanligt under gången tid. Kronojägaren kom hem till honom och undrade var han hade det stulna. Men gubben bara nekade.

— Nää, det ska vi nog ta reda på, menade kronojägaren. Gubben svarade: — Hä blir för mang opa opståndelsens da.

(Kronojägaren förstod inte vad gubben åsyftade, men gubben hade stuckit de stulna timmerstockarna under isen och menade, att när isen tinade bort och stockarna kom upp, skulle det bli för mycket timmer i älven för att hans stulna stockar skulle kunna upptäckas.)

Åhlén & Holms katalog

många minns säkert högtidsstunder med den katalogen?
Jag har fått låna en midvinterlista (var det den tidens realista?)
Den är från 1934, intressant se priserna och MODET.....

Det kommer fler sidor senare.

Kerstin Johansson äger original-listan

2 **AHLÉN & HOLM AB**
STOCKHOLM

ÄRADE KUND!

Vid det nya årets början tillönska vi Eder först och främst en god och lyckosam fortsättning. Vi begagna samtidigt tillfället att till Eder framföra ett uppriktigt tack för allt gott samarbete. Tiderna ha i många avseenden varit hårda. Glädjande nog synes dock nu en ljusning hava inträtt. Man har anledning förmoda, att det skall bli större livaktighet inom industri och handel, och därmed följer ju förbättrade förhållanden inom alla områden.

Vår ledande princip — kvalitetsvaror till lägsta priser — ha vi även under det gångna året redligen strävat att följa. Bra och rejäla skola varor, vara, för att de skola göra den tjänst, våra kunder ha rätt att fordra av dem.

Priserna äro i stigande — de flesta varugrupper ha redan ökat i pris. Vissa kvalitéer ull till exempel ha stigit till det dubbla priset mot förr!

På grund av kontanta storinköp, som gjorts i god tid före prisstegringen, kunna vi emellertid göra Eder en mängd fördelaktiga erbjudanden i denna Midvinterlista samt i Reklamcirkuläret, som medföljer Midvinterlistan. Läggt härtill Huvudkatalogen nr 106 med dess låga priser, även de satta på grundval av gamla prisnivån, och Ni kan genom oss draga den största fördel av nuvarande marknadsläge.

Vi emotse Eder v. order och garantera Eder snabb och punktlig expedition och rejäl behandling.

Med utmärkt högaktning
AHLÉN & HOLM AB

Moderna
HOLLANDS SLIPOVERS
till enastående *Lågt Pris* för **Gossar och Män**
Senaste Mönster!

50
öre
pr. mtr.

1.75

Sensationellt Billigt!

2.-

**Passa på och köp nu
Lagret är begränsat**

Hollands Nr 3 H 71075. Bredd 75 cm. Mycket fintrådig, tät och slitstark kvalité, verkligen en utomordentligt praktisk vara, som vi på det varmaste kunna rekommendera, en vara som tillfredsställer mycket högt ställda anspråk. Men det är endast ett förmånligt partiinköp, som gör att vi kunna utbjuda denna utsökt fina hollands till det fabulöst billiga priset. Partiet är dock begränsat varför alla, som önska köpa till detta mycket penningbesparande pris, i god tid torde insända sina order. Priset är endast **50** öre då helt stycke köpes, pr meter **52** öre

Slipovers i fin och förmån hellylekvalité och i mjuk, porös stickning. Grå färg med mönster i svart och vitt med grå, resårstickad linning och garnering. En slipover är ett modernt, praktiskt och klädsamt plagg. Den passar till sportkostymen, den passar för skolbänken, ja snart sagt alltid. Genom de här erbjudna billiga priserna göras de åtkomliga för en och var. Vi rekommendera särskilt dessa slipovers!

Nr 1 H 373. Storlek 1, längd c:a 45 cm. Passande för 10 à 12-års gossar. Pris pr st. Kr. 1.75	Nr 1 H 375. Storlek 3 = mindre storlek. Passande för ungdomar. Pris pr st. Kr. 2.-
Nr 1 H 374. Storlek 2, längd c:a 50 cm. Passande för 12 à 14 års gossar. Pris pr st. Kr. 1.75	Nr 1 H 376. Storlek 4 = vanlig storlek. Passande för män. Pris pr st. Kr. 2.-
Nr 1 H 377. Storlek 5 = större storlek. Passande för män. Pris pr st. Kr. 2.-	

Försäljningsvillkor

Utskrivning av order

Order böra helst skrivas på de orderblock, som vi tillhandahålla gratis. Order få dock, om Ni hellre önskar det, gärna skrivas på ett vanligt brevpapper. Huvudsaken är, att Ni finner det enkelt att skriva till oss. Alla order böra vara tydligt skrivna, och glöm ej att utsätta namn och adress. Glöm ej heller att utsätta artikelnummer, storleksnummer etc. Vid rekvisition av större och tyngre varor torde Ni, för att möjliggöra för oss att sända varorna på billigaste sätt, på ordern alltid ange närmaste järnvägsstation.

Emballage lämnas av oss gratis.

Fraktförmåner

Då den expedierade orderns summa uppgår till:

25 kr. betala vi halva frakten
50 » » » hela »

Förbehåll: Skulle frakten vid något tillfälle, t. ex. genom att rekvisitionen omfattar övervägande tunga eller skrymmande varor, bliva så hög, att — i enlighet med ovanstående villkor — halva resp. hela frakten överstiger 1/20 av ordersumman, betala vi såsom fraktgottgörelse 1/20 av den expedierade orderns summa genom avdrag på räkningen.

Ovanstående fraktvillkor gälla under förutsättning, att vi få sända varorna på billigaste sätt, endera per post, järnväg eller båt.

Om Ni icke erhåller meddelande om godssets ankomst, efterfråga detsamma å såväl post som järnväg.

Provisionsförmåner

För order — dock ej å möbler — som uppgår till 10:— kr. eller därutöver, erhåller Ni en provisionskupong, utställd på samma belopp som den expedierade orderns summa. Giltighetstiden för provisionskupong är ett år från det datum den utfärdats.

Provisionskupongerna sparas av Eder, sammanräknas och insändas samtidigt med en order på varor ur katalogen. Vi lämna Eder då provision i form av kontant avdrag på räkningen enligt följande procent-satser:

- 5 PROCENT** på provisionskupongernas summa, då denna uppgår till *minst 10 kr.*
- 6 PROCENT** på provisionskupongernas summa, då denna uppgår till *minst 300 kr.*
- 7 PROCENT** på provisionskupongernas summa, då denna uppgår till *minst 500 kr.*
- 8 PROCENT** på provisionskupongernas summa, då denna uppgår till *minst 700 kr.*
- 10 PROCENT** på provisionskupongernas summa, då denna uppgår till *minst 1000 kr.*

Provisionskuponger inlösas även i kontanta pengar med 5 %. Beloppet översändes i detta fall (med avdrag för portot) direkt pr post.

Direkt-rabatt vid större order

Då den expedierade orderns summa uppgår till 75:— kr. eller därutöver, lämna vi till följd av billigare expeditionskostnad direkt-rabatt, som omedelbart avdrages på räkningen enligt följande:

6 %	då ordern uppgår till	75 kr.
7 %	» » » »	150 »
8 %	» » » »	300 »
10 %	» » » »	500 »

Denna direkt-rabatt lämnas i stället för provisionskupong. (Skulle provisionskupong av Eder föredragas framför direkt-rabatt, angiv då detta tydligt i ordern.)

Direkt-rabatt lämnas icke å möbler och Collins-kläder.

Vid större order önska vi helst att som förskottslikvid c:a 1/10 av orderbeloppet medsändes ordern i rekommenderat brev.

Öppet köp

Alla varor säljas av oss på öppet köp. Skulle en artikel till äventyrs ej vara till Eder fulla belåtenhet, sändes ombyte eller återbetalas pengarna. Gottgörelse lämnas även för de frakt- och portokostnader, som uppstå vid återsändandet.

Väldiga partier varor ligga i beredskap för våra kunder — för Eder! Varor som äro speciellt lämpade för årstiden, priser som äro satta på grundval av i god tid gjorda, kontanta storinköp!

Ni blir belåten

Kom ihåg: Åt Eder är givet det slutliga avgörandet — ingen försäljning betraktas av oss såsom avslutad, förrän Ni har varorna i Eder hand, har undersökt dem noggrant och är övertygad, att Ni är nöjd med dem i varje avseende

ANVÄND

Å & H:s HUVUDKATALOG
N:r 106

Skriv Edra order ur Katalog N:r 106, denna Midvinterlista och det medföljande Reklameirkuläret med speciella billighetserbudanden.

Å & H:s SNABB-ORDERSYSTEM

—snabbast i Sverige—

garanterar Eder omgående leverans av Eder order — en förmån som är mycket uppskattad av våra kunder.

Köp pr post från

ÅHLÉN & HOLM A/B
Stockholm 20

4 **AHLÉN & HOLM**
STOCKHOLM

DAMKAPPOR

SENASTE MOD

LÄGG MÄRKE TILL
DE KOLOSSALT
BILLIGA PRISERNA

MATTSKALA FÖR DAMKAPPOR.

Storlek	82	85	88	91	94	97	100
Längd	124	122	124	126	128	128	130 c.n.
Bröstvidd	91	94	97	100½	104½	109	114 »
Över bysten	115	108	111	114½	118½	123	128 »
Inner- ärmlängd	45	43½	44	44½	45	45½	46 »
Ryggbredd	36	37	38	39	40	41	42 »

Damkappa Nr 7 H 36956, av prima chevronmönstrat damulstertyg i ren mörkgrå färg med ljusare effekter. Synnerligen fast kvalitet med jämn yta. Tillverkad i en elegant säsongmodell med slitkrage av prima svart yllepersion. Vackert slag att högknäppa. 1-radig med 4 knappar. Skärp runt med spänne. 2 utanpåstickade ulstertickor. Isydd ärm med stickningar o. knappgarnering. Lätt svängd rygg med nedstickade sömmar. En stilfull förnämlig ulsterkappa av sista modet. Föres i storlek 82, 85, 88, 91, 94, 97 och 100. Angiv önskad storlek! Nedsatt pris Kr. **32.50**

32.50

19.50

Damkappa Nr 7 H 36954, av mjukt fylligt damulstertyg. Diskret mönstrat i gråblå färgton. Tillverkad i en praktisk ulstermodell med modern krage att hög- eller lågknäppa. 2-radig med 4 knappar. Skärp runt m. spänne. 2 insydda snedfickor med lock. Isydd ärm garnerad med 3 små knappar. En praktisk hållbar varm kappa för dagligt bruk. Föres i storlek 82, 85, 88, 91, och 97. Angiv önskad storlek! Nedsatt pris Kr. **19.50**

46.50

Damkappa Nr 7 H 36934, grå, av prima yllebouclé med småmönstrad yta. Elegant modell m. svängd rygg och höga sömmar. Stilfull krage och yvig lamspets i djurmodell och i färg med kappan. Helt fodrad samt försedd med skärp. Modern och förnämlig kappa i senaste snitt. Föres i storl. 42, 44 o. 46. Nedsatt pris Kr. **46.50**

49.50

Damkappa, Nr 7 H 36957, av svart, prima kamgarnsbouclé med diskret småmönstrad, jämn fast yta. Trevlig frumodell, extra vid över hällen, lätt svängd rygg med två sömmar. 2-radig med 4 knappar. Skärp med spänne och stor skinnkrage av svart elektrikanin. Insydda fickor m. lock. Isydd ärm med sömmar och knappgarnering. Helt fodrad med vackert mönstrat konstsilkefoder. En klädsam och modern kappa av bästa material och utförande. Föres i storlek 82, 85, 88, 91, 94, 97 och 100. Angiv önskad storlek! Nedsatt pris Kr. **49.50**

Damkappor av prima damulstertyg med svagt framträdande mönster. Tillverkad i en modern ulstermodell med herrslag att knäppa högt i halsen och skinnkrage av prima lamm i ton med kappan. Rak 2-radig modell m. 4 knappar Skärp runt med spänne. Söm mitt i ryggen. 2 insydda snedfickor med lock. Isydd elegant ärm, garnerad med 3 små knappar. En klädsam modell av prima material! Föres i storlek 82, 85, 88, 91, 94, 97 och 100. Angiv önskad storlek!

Nr 7H 36955. Brun färgton.
Nr 7H 37003. Stengrå färgton.
Nedsatt pris Kr. **27.50**

27.50

Damkappa Nr 7 H 36955, av svart, extra prima hellyllekapptyg med svagt diagonalmönster. Vackert skuren puffärm garnerad med slår och sömmar. Försedd med stor fin persiankrage att hög- eller lågknäppa. Helt fodrad med prima foder. En förnämlig, stilfull o. värdefull kappa i allra bästa utförande. Föres i storlek 42, 44, 46 och 48. Nedsatt pris Kr. **65.00**

Så här var herrmodet 1934

AHLÉN & HOLM 18
STOCKHOLM

ENASTÅENDE PRISBILLIGT

VARM VINTERHABIT KOSTYMER o. TRÖJOR

Overalkostym Nr 1 R 60670, tillverkad av starkt, äkta overalltyg i blågrå färg. Med 6 fickor och en tumstocksicka samt slejf i ryggen. Tredubbla sömmar. Föres i de vanliga storlekarna 46, 48, 50, 52 och 54.
Har kostat Kr. 8,75
Realis. till pr st. Kr. 6,00

Sportkostymer för gossar och ungdomar, av prima hellyesportvara, tjock och kraftig kvalitet i melerad brun färg och vävd i s. k. diamantmönster. Rocken med praktiskt yllefoder, 4 fickor med lock samt slejf i ryggen. Något insvängd midja. Byxor i ballongmodell, spetsade nedtill samt helt fodrade. Spännslejar i sidorna. Praktiska, moderna sportkostymer, välgjorda o. mycket välsittande. Åtföljas av tygbitar för lagning.

- Nr 1 R 64067, storlek 4, för 8-9-års gossar. Har kostat Kr. 27,75. Realiseras till Kr. 16,50
- Nr 1 R 64068, storlek 5, för 10-11-års gossar. Har kostat Kr. 29,75. Realiseras till Kr. 20,00
- Nr 1 R 64069, storlek 6, för 12-13-års gossar. Har kostat Kr. 31,75. Realiseras till Kr. 21,50
- Nr 1 R 64070, storlek 7, för 14-15-års gossar. Har kostat Kr. 33,75. Realiseras till Kr. 23,00
- Nr 1 R 64071, storlek 8, för 16-17-års gossar. Har kostat Kr. 35,50. Realiseras till Kr. 25,00

Kavajkostymer för ungdomar, av mörkblå, extra prima hellyekammarschevyll. Bästa utförande och med bästa material. Består av tvåradig kavaj, väst och långa byxor. En verkligt gedigen och förstklassig kostym. Åtföljes av tygbitar för lagning. Beträffande storleken, se måttchemat.

- Nr 1 R 64390, Storlek 40, passande 12-å 13-åringar. Har kostat Kr. 43.— Realiseras till pr kostym Kr. 30,00
- Nr 1 R 64391, Storlek 42, passande 14-å 15-åringar. Har kostat Kr. 45.— Realiseras till pr kostym Kr. 33,00
- Nr 1 R 64392, Storlek 44, passande 16-å 17-åringar. Har kostat Kr. 48.— Realiseras till pr kostym Kr. 35,00

STARKA PRAKTISKA LUMBERJACKOR

KÖP NU!

Lumberjackor av bästa yllegarn i jämn, mjuk och tät stickning. Enfärgat marinblå. Krage, ärmspetsar och nederkant resårstickade. Försedda med två fickor med lock att tillknäppa samt dragkedja i halsöppningen. Stilfulla och praktiska, varma, gedigna jackor.
Nr 1 R 67621, För män. Vanlig storlek. Har kostat Kr. 10,25. Realiseras till pr st. Kr. 7,50

Lumberjackor av prima hellylle i tät, mjuk stickning. Mörkblå bottenfärg, smalkfullt småmönstrad i svart, ljusgrönt och beige. Krage, nederkant och ärmspetsar resårstickade och enfärgat mörkblå. Två fickor med lock att tillknäppa. Dragkedja vid halsöppningen. Gedigna, praktiska jackor för den kalla årstiden.
Nr 1 R 67624, För män. Vanlig storlek. Har kostat Kr. 11.— Realiseras till pr st. Kr. 7,50

Nr 1 R 67644, För ungdomar. Längd 60 cm., mellan ärmspetsarna 135 cm. Har kostat Kr. 9,65. Realiseras till pr st. Kr. 6,50

Nr 1 R 67645, För ungdomar. Längd 62 cm., mellan ärmspetsarna 145 cm. Har kostat Kr. 10,25. Realiseras till pr st. Kr. 7,00

Pull-overs, hellylegarn, trevligt konststickade i blått och brunt samt med mönster av brunt konstsilke. Med två fickor. Kragen, ärmspetsarna o. fickkanterna enfärgat blå.
Nr 1 R 66616, Längd 60 cm., mellan ärmspetsarna 130 cm. Har kostat Kr. 6,25. Realiseras till pr st. Kr. 4,00

Nr 1 R 66617, Längd 65 cm., mellan ärmspetsarna 140 cm. Har kostat Kr. 6,95. Realiseras till pr st. Kr. 4,45

Måttkalla för kavajkostymer.

Storlek	Ålder	Bröstvidd	Rocklängd	Halva ryggen + armlängd	Byxlängd
40	12-13 år	80 cm.	67 cm.	71 cm.	88 cm.
42	14-15 år	84 cm.	65 cm.	73,5 cm.	72 cm.
44	16-17 år	88 cm.	69 cm.	76,5 cm.	74 cm.

Pull-overs av hellyletrikå, vackert konstmönstrade i blått, beige, grått och brunt. Med 2 fickor. Kragen, ärmspetsarna och fickkanterna enfärgat blå. Klädsamma och trevliga pull-overs.

- Nr 1 R 66605, Längd 50 cm., mellan ärmspetsarna 105 cm. Har kostat Kr. 4,75. Realiseras till pr st. Kr. 3,00
- Nr 1 R 66606, Längd 54 cm., mellan ärmspetsarna 115 cm. Har kostat Kr. 5,40. Realiseras till pr st. Kr. 3,25
- Nr 1 R 66607, Längd 58 cm., mellan ärmspetsarna 122 cm. Har kostat Kr. 5,90. Realiseras till pr st. Kr. 3,50
- Nr 1 R 66608, Längd 61 cm., mellan ärmspetsarna 135 cm. Har kostat Kr. 6,45. Realiseras till pr st. Kr. 3,75

Lumberjacka Nr 1 R 68852, av prima hellylegarn, små vinkelmönster i två färger beige och två färger blått. Blå resårstickning nedtill och fickor. Tjock och praktisk, märket »Eiser». Vanlig storlek.
Har kostat Kr. 11,50. Realiseras till pr st. Kr. 8,00

Lumberjacka Nr 1 R 67618, av prima hellylegarn i tät och mjuk konststickning. Vacker rödbrun bottenfärg med trevligt mönster i grått o. svart. Två fickor m. lock att knäppa. Tillslutes med dragkedja vid halsen. Bekvämlig, stark, varm och trevlig. Vanlig storlek.
Har kostat Kr. 9,75. Realiseras till pr st. Kr. 7,00

Priserna i katalogen verkar ju väldigt låga, men lönerna var minsann inte höga. Därför kolla jag på internet och hittade "Statistisk årsbok för Sverige 1934". Det var inte så fullständiga uppgifter, men en lite fingervisning får man ändå. En skogsarbetare, huggare i Norrbottens län tjänade i snitt under 5:-/dag åren 1933-34. En kusk, häst och karl, förtjänade under 10:-/dag. Som barn hörde jag berättas om en familjefar som jobbat i skogen hela vintern med häst och sönerna (minns ej hur många de var?). När han betalat räkningen på maten till alla blev han skyldig en mindre summa. Då lär han ha yttrat: "Ja de gick ju inte så dåligt ändå". Det gällde ju att hålla modet uppe!

Tab. 196. Skogsarbetarnas löneförhållanden i norra Sverige åren 1913/14—1933/34. Salaires des ouvriers forestiers au nord de la Suède.

L ä n Départements	Medelförtjänst (kr.) per dag, vintern Salaires moyens (cour.) par jour, en hiver									Ökning eller minskn. (-) i % Augmentation
	1913 /14	1920 /21	1927 /28	1928 /29	1929 /30	1930 /31	1931 /32	1932 /33	1933 /34	
<i>Huggare.</i>										
Värmlands län	3·10	10·80	4·65	4·58	5·13	4·86	4·57	4·50	4·25	37
Kopparbergs län	4·55	14·40	6·56	5·82	6·67	5·89	5·75	5·85	5·75	26
Gävleborgs län	4·50	12·00	6·03	5·85	5·90	5·65	5·35	4·55	4·92	9
Västernorrlands län	3·81	11·33	6·14	5·82	6·04	5·43	4·69	4·69	5·25	38
Jämtlands län	3·80	12·88	5·99	5·67	6·47	5·89	4·47	4·20	4·71	24
Västerbottens län	3·19	10·58	5·88	5·97	6·46	5·76	4·99	4·88	5·35	68
Norrbottens län	3·48	11·63	5·82	5·68	6·07	5·71	5·14	4·78	4·98	43
Samtliga Total	3·58	11·78	5·90	5·73	6·22	5·69	5·02	4·77	5·10	42
<i>Körare (häst och karl).</i>										
Värmlands län	8·40	23·10	7·25	8·90	8·79	9·10	8·06	7·70	6·75	- 20
Kopparbergs län	9·60	31·25	12·39	11·53	12·39	11·44	10·96	9·66	11·25	17
Gävleborgs län	10·50	29·17	12·35	11·95	11·83	11·20	10·10	9·85	9·08	- 14
Västernorrlands län	7·75	26·25	12·14	12·07	11·71	11·43	9·79	9·74	10·60	37
Jämtlands län	7·95	29·06	11·50	11·67	12·77	11·83	8·94	8·05	9·71	22
Västerbottens län	7·17	24·80	11·78	11·77	12·26	11·19	9·90	9·54	10·68	49
Norrbottens län	6·69	24·63	11·39	11·05	11·66	10·87	9·81	9·48	9·73	45
Samtliga Total	7·59	26·14	11·58	11·38	11·87	11·03	9·75	9·30	9·94	31

Här nedan ser man månadslönen för Hushållerskor 43:-/ månad (här är året 1932). Dagpenning under 1:50. De som diskade på hotell och köksor, hade i snitt 3 kronor mindre i månaden. Då hade de fri kost och logi. Men för att köpa en kappa kanske hela månadslönen gick åt.

Tab. 192. Löneförhållanden för i hotell- och restaurangrörelse samt i husligt arbete anställd personal åren 1914—1932. Salaires du personnel d'hôtel et de restaurant et du personnel domestique.

Yrkesgrupper Groupes de métier	L ö n , k r . Salaires, cour.								Ökning i % Augmentation
	1914	1920	1921	1928	1929	1930	1931	1932	
<i>Per månad¹⁾ Par mois¹⁾</i>									
Hotelldrängar m. fl.	28	82	74	58	59	60	64	64	129
Hotelldiskerskor, -köksor m. fl.	18	52	44	38	38	39	40	40	122
Hushållerskor	23	62	53	49	46	45	44	43	87
Husjungfrur	16	43	37	34	34	34	34	33	106
Ensamjungfrur	16	48	41	35	35	36	36	34	113
Köksor	18	45	39	35	35	35	35	34	89
<i>Per dag²⁾ Par jour²⁾</i>									
Tvätt- och rengöringsarbeterskor	1·62	4·61	4·02	3·68	3·68	3·70	3·70	3·65	125

¹⁾ Dessutom fri kost och logi. En outre table et logement. — ²⁾ Dessutom fri kost. En outre table.

*En riktigt skön och trevlig
Sommar
önskar vi Er alla*

*Styrelsen
Älvsbyns Forskarförening*

